

SUN'IY INTELLEKT INSONLARNI ISHSIZ QOLDIRADIMI?

Abduhamidov Asliddin Azizbek o'g'li

Jahon iqtisodiyoti va diplomatiya universiteti. Xalqaro xuquq
fakulteti

1-11a-25 guruh 1 kurs talabasi

asliddinazizbekovich@gmail.com

<https://doi.org/10.5281/zenodo.17627052>

ARTICLE INFO

Received: 11th November 2025

Accepted: 12th November 2025

Published: 17th November 2025

KEYWORDS

sun'iy intellekt, mehnat bozori, avtomatlashtirish, yangi kasblar, raqamli iqtisodiyot, qayta tayyorlash, texnologik ishsizlik.

ABSTRACT

Ushbu maqolada sun'iy intellekt texnologiyalarining mehnat bozoriga ta'siri, ish o'rinlarining avtomatlashtirilishi va yangi kasblarning paydo bo'lishi masalalari tahlil qilingan. Sun'iy intellektning rivojlanishi natijasida ba'zi kasblar yo'qolishi mumkinligi bilan birga, yangi imkoniyatlar ham vujudga kelishi isbotlab berilgan. Shuningdek, maqolada inson kapitalini qayta tayyorlash, raqamli ko'nikmalarni rivojlantirish va texnologiyani inson manfaatlariga xizmat qildirish zarurligi ilmiy asosda yoritilgan.

KIRISH

So'nggi yillarda jahon miqyosida raqamli texnologiyalar, xususan sun'iy intellekt (SI) tizimlarining jadal rivojlanishi insoniyat taraqqiyotining yangi bosqichiga asos soldi. Hozirgi davrda SI faqat texnik jarayonlarni avtomatlashtirish vositasi emas, balki iqtisodiyot, boshqaruv, ta'lim, sog'liqni saqlash va xizmat ko'rsatish tizimlarining samaradorligini oshiruvchi muhim omil sifatida namoyon bo'lmoqda. Sun'iy intellekt texnologiyalari inson mehnatini osonlashtirish bilan birga, mehnat bozorining tuzilmasiga ham sezilarli darajada ta'sir ko'rsatmoqda. Shu sababli, bugungi kunda "sun'iy intellekt insonlarni ishsiz qoldiradimi yoki yangi imkoniyatlar yaratadimi?" degan savol dolzarb ilmiy va amaliy muammoga aylanmoqda.

O'zbekiston Respublikasida ham raqamli iqtisodiyot va sun'iy intellektni rivojlantirish masalalari davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biri sifatida belgilangan. Xususan, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2021-yil 17-fevraldagi "Sun'iy intellekt texnologiyalarini joriy etish va rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ-4996-son1 qarori ushbu yo'nalishda muhim dasturiy hujjat bo'ldi. Mazkur qarorga muvofiq, mamlakatda sun'iy intellekt texnologiyalarini ishlab chiqish, ularni turli sohalarga joriy etish, kadrlar tayyorlash va ilmiy tadqiqotlarni qo'llab-quvvatlash bo'yicha kompleks chora-tadbirlar belgilangan. Shuningdek, qarorda AI texnologiyalarining iqtisodiyotdagi yangi ish o'rinlarini yaratishdagi roli alohida ta'kidlangan.

Shu bilan birga, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 28-apreldagi "Raqamli texnologiyalar sohasida kadrlar salohiyatini oshirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ-221-son2 qarori asosida raqamli iqtisodiyot uchun zamonaviy malakali mutaxassislarni tayyorlash tizimi yo'lga qo'yildi. Bu esa sun'iy intellekt va avtomatlashtirish jarayonlari natijasida yuzaga

¹ <https://yuz.uz/uz/news/suniy-intellekt-texnologiyalarini-jadal-joriy-etish>

² https://lex.uz/pdfs/-7617536?utm_source=

kelishi mumkin bo'lgan ishsizlik xavfini kamaytirish, inson kapitalini yangi sharoitlarga moslashtirishga xizmat qilmoqda.

Jahon tajribasidan ma'lumki, texnologik inqiloblar tarixan mehnat bozorini o'zgartirib kelgan. XIX asrda bug' dvigateli, XX asrda kompyuter texnologiyalari inson mehnatining ko'plab turlarini almashtirgan bo'lsa, XXI asrda bu rolni sun'iy intellekt egallamoqda. Biroq har bir inqilob insoniyatni ishsizlikka emas, balki yangi kasblar, yangi ko'nikmalar va yangi iqtisodiy imkoniyatlar sari yetaklagan. Shu sababli, sun'iy intellektning paydo bo'lishi natijasida ayrim an'anaviy kasblar yo'qolsa-da, o'rniga innovatsion yo'nalishlarda yangi ish o'rinlari vujudga kelmoqda.

Bugungi kunda O'zbekiston iqtisodiyotining deyarli barcha tarmoqlarida – bank tizimi, sanoat, transport, ta'lim va xizmat ko'rsatish sohalarida – sun'iy intellekt texnologiyalari joriy etilmoqda. Masalan, banklarda kredit risklarini tahlil qilish, tibbiyotda kasalliklarni erta aniqlash, qishloq xo'jaligida hosildorlikni prognozlash, davlat xizmatlarida esa fuqarolarga tezkor va sifatli xizmat ko'rsatish uchun AI tizimlaridan foydalanilmoqda. Bu jarayonlar samaradorlikni oshirayotgan bo'lsa-da, ayrim sohalarida an'anaviy ish o'rinlarining qisqarishiga ham sabab bo'lmoqda.

Shu nuqtai nazardan, ilmiy tadqiqotlarning asosiy maqsadi — sun'iy intellektning mehnat bozoriga ta'sirini chuqur tahlil qilish, uning ijobiy va salbiy jihatlarini aniqlash hamda texnologik ishsizlik xavfini kamaytirishning samarali boshqaruv mexanizmlarini ishlab chiqishdan iboratdir. Bu borada ta'lim tizimi, davlat siyosati va biznes sektori o'rtasida uzviy hamkorlikni ta'minlash zarur. Faqat shu tarzda sun'iy intellekt insonni ishsiz qoldiruvchi kuch emas, balki jamiyat taraqqiyotini tezlashtiruvchi strategik resurs sifatida shakllanadi.

ADABIYOTLAR TAHLILI

So'nggi yillarda sun'iy intellekt (SI) texnologiyalarining rivojlanishi va ularning mehnat bozoriga ta'siri bo'yicha ilmiy tadqiqotlar soni keskin oshgan. Xalqaro ilmiy adabiyotlarda bu jarayon "to'rtinchi sanoat inqilobi" (Industry 4.0) doirasida o'rganilib, inson mehnati va texnologiyalar o'rtasidagi o'zaro ta'sir chuqur tahlil qilinmoqda [1].

E. Brynjolfsson va A. McAfee o'zining "The Second Machine Age" asarida texnologik taraqqiyot natijasida ayrim kasblar yo'qolishi, biroq insonning kognitiv va ijodiy faoliyatiga asoslangan yangi sohalar vujudga kelishini ilmiy asosda isbotlagan [2]. Ularning fikricha, sun'iy intellekt insonni emas, balki mehnatning an'anaviy shaklini o'zgartiradi.

McKinsey Global Institute tomonidan 2023-yilda e'lon qilingan "Jobs Lost, Jobs Gained" hisobotida esa avtomatlashtirish natijasida dunyo bo'yicha 2030-yilgacha 85 million ish o'rni qisqarishi, ammo 97 million yangi ish o'rni yaratilishi kutilayotgani ta'kidlangan [3]. Bu ma'lumotlar SI'ning ishsizlikni keltirib chiqarmasdan, balki mehnat bozori transformatsiyasini tezlashtirayotganini ko'rsatadi.

Jahon iqtisodiy forumi (WEF) tomonidan 2024-yilda chop etilgan "The Future of Jobs Report" ma'lumotlariga ko'ra, SI texnologiyalari, ayniqsa, ma'muriy boshqaruv, moliya va xizmat ko'rsatish sohalarida eng katta o'zgarishlarga sabab bo'ladi [4]. Hisobotda "AI'ni qo'llay oladigan davlatlar yangi iqtisodiy ustunlikka ega bo'ladi, qo'llay olmaydiganlar esa orqada qoladi" degan xulosa berilgan.

OECD (2022) tadqiqotlarida esa sun'iy intellektning ijtimoiy va axloqiy jihatlarini alohida yoritilib, texnologik ishsizlik xavfini kamaytirish uchun ta'lim tizimi va qayta kasbga o'qitish dasturlarini modernizatsiya qilish zarurligi ta'kidlangan [5]. Bu yondashuv sun'iy intellektni ijtimoiy mas'uliyat bilan boshqarish muhimligini ko'rsatadi.

O'zbekiston tajribasiga to'xtaladigan bo'lsak, mamlakatda sun'iy intellekt sohasini rivojlantirish uchun mustahkam huquqiy va institutsional asos yaratilgan. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2021-yil 17-fevraldagi PQ-4996-son qarorida sun'iy intellekt texnologiyalarini joriy etish va rivojlantirish bo'yicha kompleks chora-tadbirlar belgilangan [6]. Qarorda SI'ni iqtisodiyotning ustuvor tarmoqlariga joriy etish, ma'lumotlar bazalarini raqamlashtirish, va kadrlar tayyorlash tizimini yaratish masalalari ko'zda tutilgan.

Shuningdek, Prezidentning 2022-yil 28-apreldagi PQ-221-son qarorida raqamli texnologiyalar sohasida inson kapitalini rivojlantirish, yoshlarni innovatsion kasblarga tayyorlash va mehnat bozorida raqobatbardoshlikni oshirish masalalari ilgari surilgan [7]. Ushbu qarorlar mamlakatda texnologik ishsizlikni oldini olish va "raqamli iqtisodiyot uchun inson resurslarini tayyorlash" strategiyasini amalga oshirishda muhim rol o'ynaydi.

Xulosa qilib aytganda, mavjud ilmiy va normativ manbalar tahlili shuni ko'rsatadiki, sun'iy intellekt inson mehnatini to'liq almashtirmaydi, balki uning xarakterini o'zgartiradi. Zamonaviy tadqiqotlar SI'ni insonning raqamli yordamchisi sifatida ko'rish, mehnat bozoridagi moslashuv mexanizmlarini kuchaytirish va ta'lim tizimini yangi talablar asosida qayta qurish zarurligini asoslaydi.

METODOLOGIYA

Ushbu tadqiqotda sun'iy intellekt texnologiyalarining mehnat bozoriga ta'sirini o'rganish uchun tizimli tahlil, taqqoslash va induktiv yondashuv metodlari qo'llanildi. Tadqiqot jarayonida xalqaro tashkilotlar — Jahon iqtisodiy forumi, McKinsey Global Institute va OECD hisobotlari asosiy ma'lumot manbasi sifatida tanlandi. Shuningdek, O'zbekiston Respublikasi Prezident qarorlari va milliy strategik dasturlarda belgilangan yo'nalishlar me'yoriy-huquqiy asos sifatida o'rganildi.

Ma'lumotlar tahlilida empirik dalillar va statistik prognozlardan foydalanilib, sun'iy intellektning ish o'rinlariga, kasblarning transformatsiyasiga va mehnat bozori muvozanatiga ta'siri o'rganildi. Tadqiqot natijalarini umumlashtirish orqali SI'ning ishsizlik emas, balki mehnat tizimining yangilanishiga olib keluvchi omil ekani ilmiy asosda aniqlab berildi.

MUHOKAMA VA NATIJALAR

Zamonaviy iqtisodiyotda sun'iy intellekt (SI) texnologiyalari ishlab chiqarish, xizmat ko'rsatish, ta'lim, tibbiyot va transport sohalariga chuqur kirib bormoqda. Bu texnologiyalar inson mehnatini yengillashtirish, ishlab chiqarish samaradorligini oshirish va resurslardan oqilona foydalanish imkonini yaratmoqda. Biroq sun'iy intellektning jadal rivojlanishi bilan bir qatorda, insonlarning ishsiz qolish xavfi haqidagi bahslar ham kuchaymoqda.

Jahon iqtisodiy forumining (WEF) 2023-yilgi "The Future of Jobs Report" hisobotida qayd etilishicha, 2027-yilgacha butun dunyo bo'yicha 83 million ish o'rni yo'qolishi, ammo 69 million yangi ish o'rni paydo bo'lishi kutilmoqda. Bu raqamlar shuni ko'rsatadiki, sun'iy intellekt mehnat bozorida o'zgarishlar keltirib chiqarsa-da, u to'liq ishsizlik emas, balki kasblarning qayta shakllanishi va ko'nikmalar transformatsiyasi jarayonini tezlashtiradi.

Ayniqsa, ishlab chiqarish korxonalarida SI tizimlarining joriy etilishi natijasida takroriy, mehnat talab qiluvchi jarayonlar avtomatlashtirilmoqda. Bu esa oddiy ishchi kuchi ehtiyojini kamaytiradi, biroq o'rniga texnologik mutaxassislar, ma'lumot tahlilchilari, dasturchilar va sun'iy intellekt muhandislari kabi yangi kasblar paydo bo'lmoqda.

McKinsey Global Institute tadqiqotlariga ko'ra, 2030-yilga borib dunyo bo'yicha ish faoliyatining 30-40 foizi avtomatlashtirilishi mumkin, ammo bu jarayon insonni butunlay

ishsiz qoldirmaydi. Aksincha, sun'iy intellekt inson bilan hamkorlikda ishlashga mo'ljallangan bo'lib, "inson + mashina" modeli kelajak mehnat tizimining asosiga aylanmoqda [10].

O'zbekiston sharoitida sun'iy intellekt va mehnat bozori

O'zbekistonda sun'iy intellekt texnologiyalarini rivojlantirish davlat siyosatining muhim yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 17-dekabrda PQ-4937-son qarori bilan tasdiqlangan "Sun'iy intellekt texnologiyalarini rivojlantirish bo'yicha chora-tadbirlar dasturi" mamlakatda ilmiy-tadqiqot ishlarini qo'llab-quvvatlash, mutaxassislarni tayyorlash va iqtisodiyot tarmoqlarini raqamlashtirish bo'yicha kompleks yondashuvni nazarda tutadi [8].

Mazkur dastur doirasida "Digital Uzbekistan - 2030" strategiyasi asosida 2030-yilgacha 1 milliondan ortiq yoshlarni raqamli ko'nikmalarga o'rgatish, axborot texnologiyalari bo'yicha startaplarni rivojlantirish va davlat xizmatlarini avtomatlashtirish belgilangan [9]. Ushbu siyosat natijasida yangi ish o'rinlari yaratish, iqtisodiyot tarmoqlarini samarali boshqarish va mehnat resurslarini qayta taqsimlash imkoniyati paydo bo'lmoqda.

Bundan tashqari, 2023-yil 21-iyundagi PF-93-son Farmon bilan tasdiqlangan "Raqamli texnologiyalarni rivojlantirish va sun'iy intellekt sohasida kadrlar salohiyatini oshirish strategiyasi" orqali O'zbekistonda sun'iy intellekt sohasida ta'lim dasturlari, laboratoriyalar va ilmiy markazlar tashkil etilmoqda [10]. Bu esa mehnat bozorining yangi talablariga mos malakali mutaxassislarni tayyorlashga xizmat qiladi.

Sun'iy intellektning ijtimoiy-iqtisodiy ta'siri

Tahlillar shuni ko'rsatadiki, SI texnologiyalari natijasida mehnat unumdorligi 40 foizgacha oshmoqda, bu esa ishlab chiqarish tannarxini kamaytirish va iqtisodiy o'sishni tezlashtirish imkonini beradi [11]. Shu bilan birga, SI tizimlarining joriy etilishi ishchilarni qayta tayyorlash zaruratini keltirib chiqarmoqda. Yuqori texnologiyalar sohasida ishlash uchun zarur bo'lgan raqamli savodxonlik, analitik fikrlash, kreativlik kabi ko'nikmalar talab etiladi.

1-jadval.

Sun'iy intellektning mehnat bozoriga ta'siri (2023-2030-yillar prognozi)

No	Soha nomi	Texnologik o'zgarishlar tavsifi	Ish o'rinlariga ta'siri (global)	O'zbekiston uchun kutilayotgan ta'sir
1	Ishlab chiqarish	Robototexnika, avtomatlashtirilgan yig'ish liniyalari, IoT	-20 mln ish o'рни	Yangi texnik muhandislik yo'nalishlari shakllanadi
2	Xizmat ko'rsatish	Chatbot, avtomatik mijozlarni qo'llab-quvvatlash tizimlari	-10 mln ish o'рни	IT xizmatlari bo'yicha yangi bandlik turlari yaratiladi
3	Ta'lim	SI yordamida moslashuvchan o'qitish, testlarni avtomatlashtirish	+5 mln yangi ish o'рни	Sun'iy intellekt o'qituvchilari va dasturchilar paydo bo'ladi
4	Tibbiyot	Tibbiy diagnostika va ma'lumot tahlilida SI tizimlari	+8 mln yangi ish o'рни	Tibbiy axborot texnologiyalari sohasi rivojlanadi

5	Transport va logistika	Avtonom transport, smart-logistika tizimlari	-15 mln ish o'рни	Transport xavfsizligi va raqamli boshqaruv rivojlanadi
6	Davlat boshqaruvi	Avtomatlashtirilgan ma'lumot tahlili va elektron hukumat tizimlari	+3 mln yangi ish o'рни	"Raqamli O'zbekiston – 2030" strategiyasi asosida davlat xizmatlari optimallashtiriladi

Ushbu jadvaldan ko'rinib turibdiki, sun'iy intellekt texnologiyalarining joriy etilishi natijasida ayrim sohalarda an'anaviy ish o'rinlari qisqarayotgan bo'lsa-da, boshqa tarmoqlarda yangi bandlik imkoniyatlari yuzaga kelmoqda. Xususan:

Ishlab chiqarish va transport tarmoqlarida mehnatning avtomatlashtirilishi inson omilining kamayishiga olib keladi.

Ta'lim va tibbiyot sohalarida esa aksincha, inson bilan sun'iy intellekt hamkorligi asosida yangi kasblar va lavozimlar shakllanmoqda.

O'zbekiston uchun bu jarayon texnologik transformatsiya davri bo'lib, "Raqamli O'zbekiston – 2030" strategiyasi doirasida yangi ish o'rinlarini yaratish va mehnat bozorini qayta tashkil etish imkonini beradi.

Sun'iy intellekt texnologiyalarini mehnat bozoriga to'g'ri integratsiya qilish orqali, inson mehnatini to'liq almashtirmasdan, balki uni samarali hamkorlik tizimiga aylantirish mumkin. Bu jarayonning muvaffaqiyatli kechishi uchun davlat siyosati, ta'lim tizimi va xususiy sektor o'rtasidagi hamkorlik muhim o'rin tutadi.

Tadqiqot natijalari quyidagi xulosalarni beradi:

Sun'iy intellekt ishsizlikni keltirib chiqarmaydi, balki ish turlarining shaklini o'zgartiradi.

Mehnat bozori transformatsiyasi natijasida yangi kasblar paydo bo'ladi: masalan, ma'lumotlar muhandisi, robot operatori, SI etikasi bo'yicha mutaxassis.

O'zbekiston sharoitida SI texnologiyalarini joriy etish jarayoni yangi ish o'rinlari yaratish, iqtisodiyot tarmoqlarini modernizatsiya qilish va yoshlar bandligini oshirish imkonini beradi.

Ta'lim tizimini modernizatsiya qilish orqali sun'iy intellekt bilan ishlay oladigan mutaxassislar tayyorlanadi, bu esa ishsizlikning oldini oladi.

Xulosa qilib aytganda, sun'iy intellekt insonlarni ishsiz qoldiruvchi omil emas, balki yangi iqtisodiy imkoniyatlar manbai hisoblanadi. Unga mos innovatsion siyosat, ta'lim islohotlari va texnologik infratuzilma yaratilgan taqdirda, sun'iy intellekt O'zbekiston iqtisodiyotining barqaror o'sishiga xizmat qiladi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, sun'iy intellekt (SI) texnologiyalari insonlarni to'liq ishsiz qoldirmaydi, balki mehnat bozorini transformatsiya qiladi. SI'ning asosiy ta'siri — ish turlarining shaklini o'zgartirish, takroriy va oddiy jarayonlarni avtomatlashtirish orqali samaradorlikni oshirish va yangi kasblar yaratishdir. Jahon bo'yicha olib borilgan tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, 2030-yilgacha sun'iy intellektning joriy etilishi natijasida ayrim ish o'rinlari qisqarishi mumkin, lekin shu bilan birga yangi texnologik va yuqori malakali ish o'rinlari yuzaga keladi.

SI texnologiyalari ishlab chiqarish, transport, xizmat ko'rsatish, ta'lim va tibbiyot kabi sohalarda ishlash shakllarini o'zgartirib, mehnat unumdorligini sezilarli darajada oshiradi. Shu bilan birga, bu jarayon insonning kreativ va analitik qobiliyatlarini talab qiladi, chunki oddiy takroriy ishlar avtomatlashtiriladi, ammo murakkab va kognitiv ishlar inson tomonidan bajarilishi davom etadi.

Tahlil shuni ko'rsatadiki, sun'iy intellektni mehnat bozoriga muvaffaqiyatli integratsiya qilish uchun quyidagi tavsiyalar muhim hisoblanadi:

Ta'lim tizimini zamonaviylashtirish: SI va raqamli texnologiyalar bo'yicha o'quv dasturlarini kengaytirish, yoshlarni innovatsion kasblarga tayyorlash va raqamli ko'nikmalarni rivojlantirish.

Kasbiy qayta tayyorlash va malaka oshirish: Avtomatlashtirish natijasida ish o'рни qisqaradigan sohalarda ishchilarga yangi ko'nikmalar berish orqali mehnat bozorida raqobatbardosh bo'lishlarini ta'minlash.

Innovatsion ish o'rinlarini yaratish: Sun'iy intellekt va texnologik startaplar sohasida yangi ish o'rinlarini rivojlantirish, IT va tahliliy mutaxassislarini tayyorlash.

Monitoring va tadqiqotlarni rivojlantirish: SI texnologiyalarining mehnat bozoriga ta'sirini doimiy tahlil qilish va global tajribalarni o'rganib, mamlakat sharoitiga mos strategiyalar ishlab chiqish.

Umuman olganda, sun'iy intellekt inson mehnatini yo'q qiluvchi omil emas, balki mehnat tizimini samaraliroq qilish, yangi ish o'rinlarini yaratish va iqtisodiy o'sishni tezlashtirish imkonini beruvchi strategik vosita hisoblanadi. Unga mos ta'lim, kasbiy tayyorgarlik va innovatsion siyosat ishlab chiqilsa, SI texnologiyalari mehnat bozorini yanada barqaror va raqobatbardosh qiladi.

FOYDALANILGAN MANBA VA ADABIYOTLAR:

1. Schwab, K. The Fourth Industrial Revolution. World Economic Forum, Geneva, 2017.
2. Brynjolfsson, E., & McAfee, A. The Second Machine Age: Work, Progress, and Prosperity in a Time of Brilliant Technologies. W.W. Norton & Company, 2016.
3. McKinsey Global Institute. Jobs Lost, Jobs Gained: Workforce Transitions in a Time of Automation. 2023.
4. World Economic Forum. The Future of Jobs Report 2024. Geneva, 2024.
5. OECD. AI and the Future of Work: Policy Implications. Paris, 2022.
6. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti. "Sun'iy intellekt texnologiyalarini joriy etish va rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ-4996-son qarori. 17-fevral 2021-yil. lex.uz
7. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti. "Raqamli texnologiyalar sohasida kadrlar salohiyatini oshirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ-221-son qarori. 28-aprel 2022-yil. lex.uz
8. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining PQ-4937-son Qarori, 17.12.2020. — <https://lex.uz/docs/5192315>
9. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining PF-6079-son Farmoni "Raqamli O'zbekiston - 2030" strategiyasi to'g'risida, 05.10.2020. — <https://lex.uz/docs/5050797>

10. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining PF-93-son Farmoni "Sun'iy intellekt sohasida kadrlar salohiyatini oshirish strategiyasi to'g'risida", 21.06.2023. — <https://lex.uz/docs/6795409>
11. PwC. AI and the World of Work: How Artificial Intelligence Will Impact Jobs. — PwC Research, 2023.

